

akademiju za umjetnost i umjetni obrt (1922) nastavlja studij kod I. Meštrovića i diplomira 1924. Odlazi u Pariz kao stipendist franc. vlade (1924–26), gdje studira na École des arts décoratifs i na Académie des Beaux-Arts u klasi J. A. Injalberta. God. 1925. izlaže u salonu franc. umjetnika i 1926. u Salonu nezavisnih. Na međunarodnom natječaju za uređenje trgovačke kuće »Selfridge's« iz Londona dodijeljena mu je druga nagrada. U Zagreb se vratio 1926. Iste godine sudjeluje na Izložbi grafike, a 1928. na posljednjoj izložbi Proljetnoga salona. God. 1929. nalazi se među osnivačima lik. grupe »Zemlja« kada je izabran za njezina potpredsjednika. Sa »Zemljom« izlaže u Zagrebu (1929. i 1932) i u Parizu (1931). God. 1933. istupa iz grupe zbog idejnih razmimoilaženja. Za dopisnog člana JAZU izabran je 1940. God. 1943. izabran je za člana AVNOJ-a u Jajcu. U proljeće 1944. odlazi u Moskvu, gdje radi nacrt za nove jugoslav. novčanice. U to vrijeme nastaje i njegova prva skulptura inspirirana ratom (*Nošenje ranjenog partizana*). Poč. 1945. dolazi u Beograd i radi na projektu *Spomenika Crvenoj Armiji* koji je 1947. podignut kod Batine Skele na Dunavu. Od 1946. živi u Zagrebu gdje je bio profesor i rektor Akademije likovnih umjetnosti. God. 1947. imenovan je majstorom kiparom, a od 1949. vodi Majstorsku radionicu za kiparstvo. Iste godine postaje pravi član JAZU, a na osnivačkom kongresu Saveza likovnih umjetnika Jugoslavije imenovan je za prvog predsjednika. God. 1952. boravi u New Yorku zbog rada na spomeniku *Mir* pred zgradom UN, a 1955. u Etiopiji radi spomenik žrtvama fašizma. God. 1976. otvorena je »Galerija Antun Augustinčić« u Klanjcu.

Prva priznanja stekao je A. svojim sudjelovanjem na javnim natječajima: 1928. dodijeljena mu je nagrada i izvedba *Spomenika palim Šumadincima* u Kragujevcu; 1929. (u suradnji s V. Radaušem) radi na *Spomeniku Petru Kočiću* u Banjoj Luci; 1930. dodijeljena mu je prva nagrada i izvedba *Spomenika palim Nišlijama* u Nišu (to je prva Augustinčićeva konjanička figura), iste godine pobjeđuje na natječaju za konjaničke figure za most cara Dušana u Skoplju. Poslije tih uspjeha sudjeluje na nekoliko međunarodnih natječaja za spomenike; najvažnija je prva nagrada za spomenik *Šleski ustanak* (1937) za Katowice u Poljskoj. Dovršeni spomenik nije postavljen zbog izbijanja II. svj. rata. God. 1937. dobiva prvu nagradu i izvedbu spomenika Skenderbegu u Tirani. Iste godine osvaja četvrtu nagradu za spomenik Joséu Justu Uequizi u Buenos Airesu. God. 1936. radi kip *Rudara* u Genèvi a 1941. *Raspeće* za crkvu u Tuhlju. — *Spomenik Maršalu Titu* u Kumrovcu izradio je 1947. a 1948–61. *Spomenik palim Krajišnicima* na Šehitlucima kraj Banje Luke; 1948. *Brijunski akt*; 1949. *Spomenik narodnim herojima* na Mirogoju u Zagrebu; 1952–54. spomenik *Mir* u New Yorku; 1955. *Spomenik žrtvama fašizma* u Addis Abebi (u suradnji s F. Kršinićem); 1963. *Spomenik Marinu Držiću* u Zagrebu; 1973. *Spomenik Seljačkoj buni* i *Matiji Gupcu* u Gornjoj Stubici. Autor je i spomenika manjih dimenzija: *Dječak* za fontanu u Rimu (1950), *Spomenik Moši Pijadi* u Zagrebu (1960) i *Martinu Puštekcu* u Poljani Dolnjoj (1970). — A. se ubraja među naše najvažnije predstavnike psihološkoga portreta. Izradio je niz antologijskih djela, portrete J. Matošića (1928), Z. Šnajdera (1928), H. Ivekovića (1932), I. Raića (1932), M. Ivekovića (1933), L. Novaka (1933), Maršala Tita (1947), I. Mujezinovića (1952), A. Štampara (1952), L. Ružičke (1953), M. Pijade (1954), B. Stupice (1955), L. Kapice (1967), Z. Balokovića (1967), M. Krleže (1969), J. Križaja (1972), I. Vojnovića (1973) i B. Gavelle (1975).

A. se razmjerno brzo oslobodio utjecaja akademske i naturalističke skulpture svojih uzora s akademije i već je u Parizu, upoznavši skulpturu A. Rodina i E. A. Bourdellea, napustio akademizam i počeo modelirati slobodnije; tražio je svoj izraz u nemirnoj rodinovskoj formi koja je u to vrijeme vladala franc. skulpturom. Već u najranijim djelima, portretu J. Matošića (1928) i Spomeniku palim Nišlijama (1930), vidljivi su tragovi osobnoga stila. S I. Meštrovićem i F. Kršinićem čini »trijumvirat« koji je imao povijesnu ulogu u našem suvremenom kiparstvu. Između Meštrovićeve monumentalnosti i Kršinićeva lirizma, A. je svojom nemirnom i izražajnom formom prokrčio put novim shvaćanjima realizma, osobito u portretu L. Novaka (1933) i konjaničkoj figuri *Pilsudskog* (1937).

Poslije 1945. Augustinčićev osobni stil nije pretrpio značajnije promjene. Krajem pedesetih godina povlači se u atelješku izolaciju i stvara niz antologijskih djela figurativne skulpture (*Nošenje ranjenika*, 1952; *Maršal Tito*, 1963). Kao pionir naše moderne skulpture i istaknuti nosilac njezinih figurativnih tendencija, obilježio je proteklih pola stoljeća hrvatskoga kiparstva.

A. AUGUSTINČIĆ, *Maršal Piłsudski*, dio spomenika *Šleski ustanak*. Klanjec, Galerija Antuna Augustinčića

A. AUGUSTINČIĆ, *Nošenje ranjenika*. Klanjec, Galerija Antuna Augustinčića